

Dr. Assad Kotaite: MOJI SPOMINI

50 let mednarodne diplomacije in sprave v letalstvu, ICAO, 2013, 393 str.

Mednarodna organizacija civilnega letalstva (ICAO) je leta 2013 izdala obširno delo dr. Assada Kotaite *Moji spomini. 50 let mednarodne diplomacije in sprave v letalstvu*. Častni predsednik (ang. President Emeritus) sveta ICAO, ki so mu radi rekli kar »dr. ICAO«, je v knjigi napisal vse, kar je po našem mnenju treba povedati o ICAO. O njej je vedel vse. S svojim znanjem, vizionarstvom in smislom za spravo je postavil kriterije, ki jih bo težko preseči.

Knjiga ima devet poglavij, poseben del s fotografijami, seznam priznanj, ki jih je prejel dr. Kotaite, prilogo I, ki vsebuje integralno besedilo Čikaške konvencije, in prilogo II z njegovi-

mi izbranimi članki. Dodana sta bibliografija in indeks. Knjiga je med drugim posvečena tudi njegovi ženi Monique, s katero sta bila najprej sodelavca v ICAO, nato je bila njegova tajnica in kasneje žena.

Knjiga, sicer napisana kronološko, nazorno prikazuje, kako bogato in uspešno je bilo delo dr. Kotaite na letalskem področju. Začetek pa je postavljen v čas, ki ga je posebej označil napad na dvojčka – 11. september 2011. Po besedah dr. Kotaite je bil to trenutek, ko so vse države članice ICAO hotele skupaj premagati zlo in zagotoviti varnost letalskim potnikom in letalski industriji, ki je poganjalka globalnega gospodarstva.

Avtor nadaljuje svojo zgodbo z opisom let, v katerih se je izoblikoval kot strokovnjak na področju letalstva. Rojen je bil leta 1942 v Libanonu, diplomiral je na francoski univerzi v Bejrutu, doktoriral v Parizu, študiral pa še na Inštitutu za visoke študije v Parizu in na haaški akademiji za mednarodno pravo. Ima več častnih doktoratov, predaval pa je tudi na številnih tujih univerzah.

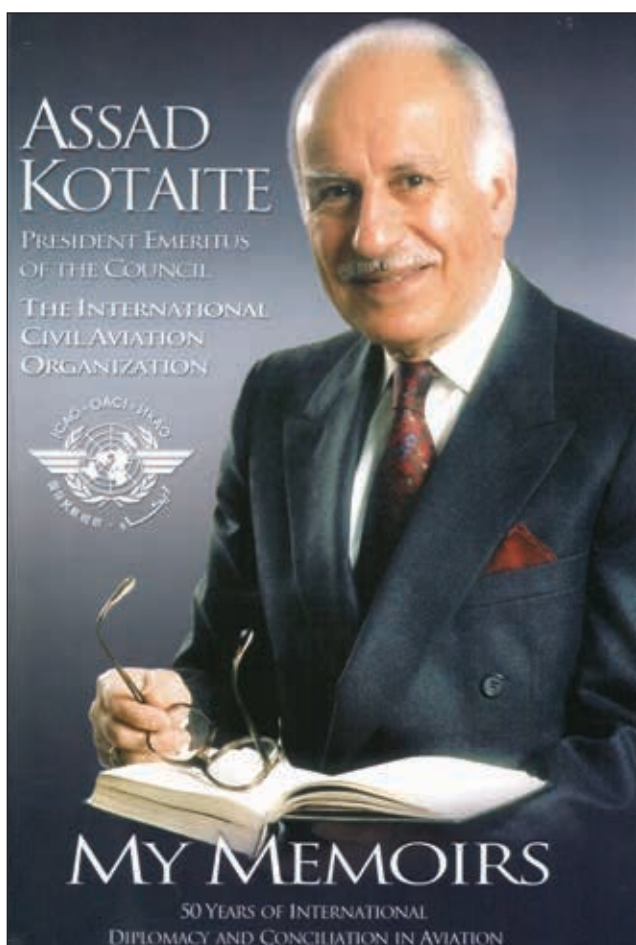
Njegovo pogljobljeno proučevanje letalstva se je začelo po uspešni obrambi doktora. Mentor mu je bil prof. Daniel Goedhuis, eden največjih mislecev s področja letalstva v 20. stoletju. Pod njegovim vodstvom je dr. Kotaite začel proučevati

Pariško konvencijo iz leta 1919, s katero je nastala predhodnica današnje ICAO – Komisija za zračno plovbo.

V četrtem poglavju avtor predstavi prihod v Montreal in delo predstavnika Libanona v ICAO. To so bila leta, ko se je mednarodna organizacija ukvarjala s številnimi ugrabitvami letal in kaznivimi dejanji na krovu letal. Zaradi neprestanih vojn se dr. Kotaite po prihodu v Montreal ni več vračal v domovino.

1970. leta je postal generalni sekretar ICAO. To nalogo je opravljal vse do leta 1976, ko naredi korak še višje in postane predsednik sveta ICAO. Mandat ima vse do 1990. »ICAO ima dve vodilni osebnosti: generalnega sekretarja in predsednika sveta. Njune pristojnosti niso povsem jasno določene, zagotovo pa niso take, da bi opravičevale dvojnost.«¹ Vprašljivost te dvojne funkcije poskuša dr. Kotaite na nek način pojasniti z besedami svojega predhodnika Walterja Binaghija: »Dokler bo obstajal stalni Svet, bomo potrebovali predsednika, ki je mednarodni uradnik, popolnoma neodvisen in lahko kot mediator deluje med državami članicami sveta, katerih interesi so si občasno v navzkrižju.«²

Obsežno poglavje je posvečeno premoščanju težav. Dr. Kotaite se je v obdobju, ko je deloval kot predsednik sveta ICAO, srečal z mnogimi dogodki, ki so vplivali na delo ICAO in na odnose med državami članicami te organizacije, ki danes šteje 191 članic. Posredoval je pri vračanju zajetih kuvajtskih letal, sestrelitvi KAL 007, v sporih med Kitajsko in Japonsko, ob napetostih med ZDA in Kubo, razpadu Jugoslavije in nastanku novih držav, ki so kmalu postale članice ICAO, gladil je spore med severno in južno Korejo, pomagal pri oblikovanju Programa varnostnega nadzora, modernizaciji Varšavske konvencije in se pogovarjal s talibani.

Naslovnica knjige dr. Assada Kotaite - *Moji spomini*

Osmo poglavje prinaša vpogled v novo tisočletje (2000–2006). Tu spet srečamo 11. september 2001 in vlogo ICAO pri razreševanju vprašanj zračnega terorizma, letalskega zavarovanja v primeru vojne, vojne v Iraku, reševanja sporov med Kitajsko in Vietnamom. Konec leta 2006 se dr. Kotaite poslovil od predsedovanja svetu ICAO.

Deveto poglavje predstavlja svojevrsten epilog. Avtor razpravlja o multilateralizmu in nacionalni suverenosti, o zakonodaji/regulaciji in liberalizaciji mednarodnega civilnega letalstva, novih zrakoplovih, okolju, vesolju in naravi sprave. V svojih pogledih in mislih je jasen – letalski strokovnjak in velik humanist. Bil je prijatelj vseh držav članic ICAO, poliglot, saj je svoje govore začel v enem od petih jezikov, ki jih je tekoče govoril, z vso potrebno umirjenostjo in diplomatskim izražanjem. Bil je radoveden in izveden, letalstvo mu je bilo življenje. Bil je vodja.

Dr. Kotaite je julija 1997 obiskal Slovenijo. Srečal se je s predstav-

Slovenska delegacija (od leve proti desni): Aleksander Čičerov, dr. Assad Kotaite, Brane Lučovnik in Matjaž Sonc

niko Ministrstva za promet in zveze ter Ministrstva za zunanje zadeve in poletel nad Slovenijo. Zavedal se je, da je potrebno čim prej vzpostaviti letalski promet med novo nastalimi državami bivše Jugoslavije. Slovenija je z dr. Kotaitom povezana tudi z darilom – oljnato sliko Rusjanove Ede V, ki leti nad Blejskim jezerom. Slovenija je sliko akademskega slikarja Rada Jeriča podarila ICAO-ju,

kot je to običaj za novo sprejete članice organizacije. Dr. Kotaite je prosil avtorja tega članka, ki je bil takrat član slovenske delegacije na zasedanju generalne skupščine ICAO, da pripravi napis, ki bi seznanjal opazovalce, kdo je darilo dal in ob kakšni priliki. Pripravil sem napis v slovenščini, angleščini in francoščini. Po sprejemu pri dr. Kotaitu pa je ta povedal, da bo slika visela v sobi njegove tajnice, torej tik pred njegovo sobo, v kateri je sprejemal člane delegacij držav članic. Poleg slike je Slovenija darovala ICAO še model Pipistrellovega Taurusa G4.

Dr. Assad Kotaite je umrl 27. februarja 2014 v starosti 89 let.

Čast mi je, da sem ga osebno poznal in se z njim srečeval kot vodja ali član slovenske delegacije na zasedanjih ECAC v Parizu ali ICAO v Montrealu.

Prihodki od prodaje knjige *Moji spomini* gredo v Sklad Assada Kotaite za diplomske in postdiplomske študije s področja civilnega letalstva.

Mag. Aleksander Čičerov, univ. dipl. prav., Univerza v Ljubljani, Fakulteta za strojništvo

Dr. Assad Kotaite in Aleksander Čičerov, v ozadju slika Rade Jeriča EDA V,

1 A. Čičerov, op. cit., Mednarodno letalsko pravo, Uradni list RS, 2009, str. 212.

2 A. Kotaite, *My Memoirs, 50 Years of International Diplomacy and Conciliation in Aviation*, ICAO, 2013, str. 110.